

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

Tractatus II. In I. Præceptum De Fide, Spe, Charitate, Religione, & Peccatis
oppositis

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1711

Sectio II. Tentatio Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59952](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59952)

Quarta. Cultui superfluo à nostro *Marohant*, & aliis non malè additur *cultus inordinatus*, sic dictus, quòd; etsi sit verus Dei cultus ab Ecclesia publica auctoritate institutus; & approbatus, ordinatur tamen ad finem, ad quem nec ex se, nec ex institutione divina ordinatus est: v. g. legere, vel curare legi Sacrum de B. Virgine singulis Sabbathis eo fine & spe, ut B. Virgo ipsi ante mortem appareat; & alia hujusmodi innumera, quæ quidem venialem culpam non excedunt, dum modo absit superstitio vanæ observationis, nec in iis certa & indubitata fides ponatur; juxta dicta & *preced. sect. I.*

SECTIO II.

Tentatio Dei.

SUMMARIUM.

- 1. Tentatio Dei generatim, & proprie quid?
- 2. Alia est formalis & expressa: alia interpretativa solum.
- 3. Formalis & proprie dicta semper est peccatum mortale.
- 4. Interpretativa verò ex genere suo quidem etiam est peccatum mortale.
- 5. à quo tamen sæpe excusatur.

Tentatio alia dicitur seductionis, seu inducens ad errorem, vel peccatum; qualis & activa, & passiva repugnant Deo: activa enim repugnat ejus infinitæ Bonitati, juxta illud Jacob. 1. *Ipsè autem neminem tentat*: passiva verò repugnat ejus Sapientiæ, quæ seduci nequit. Alia dicitur tentatio probationis, seu experimenti capiendi de aliquo in altero latente; & talis activa convenit Deo, eique tribuitur in Scriptura Sacra, Deut.

Deut. 13. *Tentat vos Dominus Deus vester, ut sciam fiat, utrum diligatis eum, an non &c.* Sic olim dicitur Deus tentasse Abraham, Thobiam, Job &c. & suos Electos maximè. At verò passivè ita tentari Deum à creatura peccatum est contra virtutem Religionis, ac Reverentiæ Deo debitæ: & prohibita in Scriptura Exod. 17. *Tenta- vunt Dominum, dicentes: estne Deus in nobis, an non?* Duplex autem est tentatio Dei, una propriè dicta, eaque formalis, vel interpretativa; alia impropriè dicta. Explico breviter, & addo resolutiones practicas.

I. Tentatio propriè dicta definitur: Irreligiositas quædam, per quam ex dubitatione de aliquo attributo Divino, vel perfectione Dei, verbis, aut factis petitur experimentum, an Deus illam perfectionem habeat, vel exercent: v. g. an Deus sit summè Bonus, Omnipotens, Omniscius, ubique præsens? ideòque multiplicem malitiam involvit, & dubitationis contra Fidem, & præsumptionis contra Spem per excessum, & principaliter irreligiositatis, & irreverentiæ contra virtutem Religionis, seu contra honorem, ac cultum Deo debitum, ut benè docet ab omnibus receptus *S. Th. 2. 2. q. 97. 4. 3.* sicut enim ad Religionis Virtutem spectat ex Fide, & Spe in Deum concepta debitum ei cultum, & reverentiam exhibere divinæ Excellentiæ per adorationes &c. ita è contra ad irreligiositatis vitium pertinet ex defectu Fidei, vel Spei, irreverenter explorare aliquam divinam ejus Excellentiam, & Perfectionem.

II. Tentatio hæc Dei alia est formalis & expressa, quâ quis re ipsa dubitando, vel dissidendo de Divina aliqua perfectione ex proposito, & expressa intentione tentaret Deum aliquâ ad eo petendo, vel agendo, animo illam perfectionem experiendi. Exod. 17. *Tentaverunt Dominum, dicentes: estne Deus in nobis, an non?* Psal. 77. *Tentaverunt Deum in cordibus suis &c.* Nunquid poterit Deus parare mensam in deserto? Sicque tentaret Deum, qui se proijceret in puteum animo experiendi, an Deus sit ita potens, vel bonus, ut eum velit, vel possit eripere. Rationis est hæc Dei tentatio.

III. Alia est tentatio Dei interpretativa, cum quis, etsi actu non dubitet de perfectione divina, neque expressè intendat de Deo experimentum sumere, re ipsa tamen id agit, vel petit, quod supra natura refertur ad tentandum Deum, seu divinam perfectionem experiendam. Quod duobus modis fieri potest. Uno modo, cum prætermissis medijs ordinariis à Deo & natura ordinatis effectus à solo Deo expectatur: utpotè, qui in morbo periculoso, vel lethali respuit medicinam commodè parabilem; à solo Deo miraculosè salutem sperans, magna sanè præsumptione, & tentatione Dei. *Navar. Suarez. Less. Sanch. alii.* Quis absque prævio studio, nec justâ causâ coactus prædicare præsumit, confidens temerè Deum, seu Spiritum Sanctum inspiraturum. *Navar. cap. 11. n. 80.* vult hoc esse mortale. *Sanch. autem cit. lib. 2. c. 34. n. 16.* cum aliis rectè cen-

set, si non fiat animo tentandi, & cessante scandalo, aliòve detrimento proximi, esse veniale tantum: & ita de similibus. Huc referuntur irreverenter orantes, tamen sperantes à Deo impetrare, quæ communiter orari, & impetrari solent: Juxta illud: *ante orationem prepara animam tuam, & noli esse, quasi homo, qui tentat Deum.* Tales enim censentur experiri velle Divinam Potentiam, & Bonitatem, an etiam malè, & irreverenter oranti Deus subvenire possit, & velit? quod tamen communiter ob levitatem materiæ solum veniale esse censent DD.

IV. Alio modo fit tentatio interpretativa Dei, cum quis se spontè periculo exponit, à quo liberari non possit, nisi à solo Deo: quomodo Deum tentant, & gravissimè peccant, qui se temerè absque justa causa necessitatis, utilitatis ad Martyrium offerunt. Justa causa necessitatis est, quando professio Fidei est necessaria ad tuendam ipsam Fidem, Religionem, salutem aliorum, avertendas blasphemias, juxta dicta professionis Fidei, & dum Martyrium in præcepto est. Justa causa utilitatis est Dei Gloria, Fidei exaltatio, promulgatio, ædificatio proximi, & dum Martyrium est in consilio: extra casum talis necessitatis, vel utilitatis se Martyrio exponere, peccatum mortale est, non tam tentationis Dei contra Religionem, sed etiam scandalì contra Charitatem, cum sic absque justa causa provocentur infideles ad peccandum mortaliter. Unde *S. Th. 2. 2. q. 24. a. 1. & 3. sapienter ait; non præben-*

dam esse infidelibus occasionem injustè agendi, sed patienter sustinendum, ipsis injustè agentibus. Exempla Sanctorum in contrarium extraordinario fervori, & instinctui DEI adscribenda sunt. Navar. c. 11. n. 40. aliisque citt. Sanch. c. 24. num. 25. Huc denique spectant omnes probationes innocentiae cum miraculo per ferum candens, aquam ebullientem, duellum: item per applicationem ad corpus occisum, si sanguinem emittat, nec ne, pro occisore indagando, quae omnia prohibentur in Jure Canonico c. *confulisti*. C. 2. q. 4. Et c. *ex duarum. de purg. canonica*. Etc. *finali. de purg. vulgari*. Quia nimirum sic verè tentatur Deus absque necessitate, cum ad bonum commune tuendum satis sit uti mediis humanis à jure constitutis, ex quibus innocentia, vel delictum, probari possit. Vide Delr. l. 4. *disq. mag. c. 4. q. 4.* Ubi benè ostendit, quod Deus quidem interdum per ejusmodi purgationes innocentiam aliquorum miraculò ostenderit, sed factum ob simplicitatem innocentium, & quia ad tales purgationes compellebantur. Quod autem ipse Deus Num. 5. foeminam de adulterio suspectam aquis purgandam jusserit, Dei lex fuit, non tentatio, sed lex caeremonialis vetus, modo abolita.

Alia denique est tentatio Dei improprie dicta tantum, cum quis seclusa omni dubietate, vel diffidentia de aliqua perfectione Dei ex sola praesumptione, vel nimia confidentia absque causa necessitatis, vel utilitatis à Deo petit Voluntatis divinae,

aut alterius rei miraculosam manifestationem differt maximè à tentatione Dei propriè dicta, quòd hæc aut actu dubitet, aut saltem sine iusta causa experimentum capere tentet de aliqua perfectione divina; nunquam autem licet dubitare de aliqua perfectione Dei; alioquin vel illam explorare, semper est iniqua tentatio Dei: hæc autem impropriè dicta solum intendit explorare Voluntatem Dei, vel alterius rei, petendo per miraculum aliquod signum; de his autem sæpè dubitare contingit: ideòque non est semper vera tentatio peccaminosa, ut mox dicam inferiùs. Ad dignoscenda ergò peccata ejusmodi tentationum Dei, iterùm pono quatuor breviculas.

Resolutiones.

8 **P***rima.* Tentatio Dei propriè dicta & formalis, semper est peccatum mortale, & quidem unum ex gravissimis contra Deum, nulla parvitate materiæ veniale, vel excusabile: Quia directè, & ex intentione dubitando, & tentando lædit perfectionem aliquam Dei infinitam, in quo nihil parvi fingi potest; quin etiam, si dubium esset positivum & pertinax, quo incertam & dubiam judices aliquam perfectionem Divinam, nisi experimento cognoveris, aliàs non paratus corrigi, eris hæreticus formalis, & id exterius manifestans, etiam excommunicationi Cœnæ obnoxius, secundùm omnes.

Secunda. Tentatio Dei interpretativa tantùm, & atque etiam impropriè dicta, qua citra casum necessitatis, vel utilitatis petitur signum à Deo

mani-

manifestativum Divinæ Voluntatis, vel alterius rei) ex genere suo quidem peccatum mortale est, quia absque necessitate ulla, aut utilitate gravi miraculum, vel signum extraordinarium petere à Deo, est agere cum Deo tanquàm ludione, vel curiositatum fautore; prout quondam egit Herodes cum Christo, sperans ab eo signum videre; quæ gravis est irreverentia, & injuria contra divinam Sapientiam & Majestatem. *Omnes.* Quare tentatio Dei, & peccatum grave esset petere à Deo miraculum ad Fidem hæreticis confirmandam; quia non est causa necessitatis, cum non desint alia signa & argumenta veritatis cognoscendæ, neque utilitatis, cum miracula passim excludant. Similiter fictentaret Deum, qui coram gentibus peteret miraculum, si eorum conversio probabiliter non speretur, quia deficeret causa justæ utilitatis. Ut notat Tolet. *lib. 4. c. 19.* Qua ratione ipse Christus negavit signum petentibus Judæis, dæmoni in deserto tentanti, Herodi.

Tertia. Eadem tamen interpretativa, vel improprie dicta tentatio Dei sæpè excusatur à mortali, & fit venialis, non tantum ex imperfectione actus, in deliberatione, simplicitate, ignorantia, sed etiam ex levitate materiæ: ut si quis in levi morbo respuat medicinam, confidens à Deo sanitatem consequi generali providentia, nullo petito miraculo. Tolet. *cit. n. 7. Sanch. Less. sup. Laym. cit. c. 5. in fine.*

Quarta. Insuper ex speciali instinctu Divino, aut ex justa causa necessitatis, vel utilitatis gravis

ad nostram vel aliorum salutem, atque ad ipsam
Voluntatem Dei implendam, à Deo signum, vel
miraculum petere nullo modo erit peccatum
tentationis Dei, sed actus Spei & fiduciæ in Deum.
Ita *Glossa In c. 6. Deuter. D. Th. q. 97. a. 1. &*
2. alii communiter. Vide circa hæc dicta supra
c. 4. Sect. 4. de Spe Theologica, cum de præsump-
tione.

S E C T I O III.

Blasphemia.

SUMMARIUM.

11. *Blasphemia, convitium seu verbum contumeliosum
adversus Deum, tripliciter fieri potest.*
12. *Blasphemia alia est formalis, directa, & indirecta
ex parte voluntatis.*
13. *Alia materialis tantum & externa.*
14. *Blasphemia indirecta contra Deum*
15. *Sunt maledicta in Sanctos,*
16. *In Sacramenta, & res Deo Sacras,*
17. *Ac etiam homines, aliasque res, ut Dei creaturas.*
18. *Maledicta in Sanctos, & res Deo Sacras, semper sunt
blasphemia non item maledicta in homines, vel alias
creaturas.*
19. *Referuntur formule blasphemandi Germanis propria
contra Deum, & adjuncta.*
20. *Item per Sacramenta, & adjuncta,*
21. *Non tantum blasphemia quæcunque directa,*
22. *Sed etiam indirecta serio & advertenter prolata, est pec-*
catum mortale.
23. *Quamvis blasphemia omnes sint ejusdem speciei in ra-*
*tione blasphemie, sæpè tamen quoad circumstantias,
& modum explicari debent in Confessionali.*